

REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

BILTEN

5 – 2008 Živa stoka

AGRARNI MARKETINŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

30. januar 2008. Vol. 3, Broj 5

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Ukrštanje ovaca	8-10

PONUDA NA STOČNIM PIJACAMA

Slaba pijaca u Pljevljima

U toku prethodne nedjelje zabilježena je veoma slaba ponuda stoke na stočnoj pijaci u Pljevljima. Na pijaci je u ponudi bilo samo 19 teladi čija se cijena kretala od 2,3 do 2,7€/kg žive mjere. Ostalih kategorija je bilo u ponudi na farmama.

U Baru pijaca nije održana a i vanpijačna trgovina je bila dosta slaba. U ponudi je najviše bilo teladi, (6 grla) sa cijenom od 2,6 do 2,8€/kg žive mjere. Nikšiću je, takođe, bio bez stočne pijace a u ponudi je bilo najviše jagnjadi (20 grla) sa cijenom od 2,4 do 2,6€/kg žive mjere.

Na pijaci u Beranama u ponudi je bilo najviše priplodnih ovaca (65 grla) sa cijenom od 90 do 110€/grlu. Na ovoj pijaci bilježimo još dobru ponudu priplodnih krava meleza (30 grla sa cijenom od 500 do 1000€/grlu) i krava za klanje (40 grla sa cijenom od 0,8€/kg žive mjere). U Bijelom Polju je bilo najviše teladi (20 grla) sa cijenom od 2,2 do 2,5€/kg žive mjere. U Podgorici je ponuđeno najviše junadi preko 300kg simentalске rase (65 grla) sa cijenom od 2 do 2,2€/kg žive mjere.

Bitnijih promjena cijena u toku prethodne nedjelje nije bilo.

Bar

Cijene žive stoke bile su bez bitnih promjena u odnosu na prethodnu nedjelju. Trgovalo se sa malo kategorija i u malom obimu bez ponude na stočnoj pijaci. Trgovci se žale na malu ponudu pa redovno odlaze na stočnu pijacu u Podgorici.

Berane

Na stočnoj pijaci u Beranama ove sedmice bila je dobra ponuda skoro svih vrsta i kategorija žive stoke. Najbolja ponuda bila je kod priplodnih ovaca, teladi, prasadi krava za klanje i priplodnih krava (melezi).

Cjenovni trend i tražnja ostali su na prošlonedjeljnom nivou.

Nikšić

Cijene žive stoke su se uglavnom kretale na prošlonedjeljnom nivou. Primijećen je blag pad cijene jagnjadi, pa su prodavana po 2,5€ po kg žive mjere. Ponuda i tražnja su manje u odnosu na prethodni period. Ni ove nedjelje na stočnoj pijaci nije bilo ponude žive stoke.

Pljevlja

Na pijacama u Pljevljima ponuda stoke bila je lošija kao i manji broj kupaca. Trgovalo se uglavnom, na farmama. Cijena stoke već duži period je ne promijenjena.

Bijelo Polje

Trend niske ponude svih vrsta i kategorija stoke je nastavljen tokom ove sedmice na svim stočnim pijacama u Bijelom Polju. Prodaja priplodnih krava i ovaca se odvijala i vanpijačno, tj. i na farmama. Cijene su zadržale nepromjenjene vrijednosti.

Podgorica

Ponuda i tražnja na podgoričkoj stočnoj pijaci nešto bolja ovog ponedjeljka izuzimajući ponudu šilježadi koje nije bilo. Bilježimo dobru ponudu teladi simentalske rase kao i krava kako za klanje tako i za priplod. I ovog pazara na ponudi je bilo dosta sijena čija se cijena kretala od 3,5 eura za balu od 15 kg. Cijena kukuruza je standardna i kreće se od 17 eura za džak od 17 kg.

**REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE**

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 24 – 30. 1. 2008. godine

Izvještaj sastavila:

Služba za selekciju stoke RCG

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	2.00 (2.00-2.30)	2.50 (2.40-2.50)	~	2.60 (2.60-2.70)	2.50 (2.40-2.60)	2.40 (2.35-2.53)
2	Telad 80-160 kg kg	2.80 (2.60-2.80)	2.00 (2.00-2.30)	2.30 (2.20-2.50)	2.90 (2.80-3.00)	2.50 (2.30-2.60)	2.50 (2.40-2.80)	2.50 (2.38-2.67)
3	Junad do 300 kg kg	2.00 (1.90-2.20)	~	~	1.90 (1.80-2.00)	~	~	1.95 (1.85-2.10)
4	Junad preko 300 kg SIM kg	~	~	~	~	~	2.10 (2.00-2.20)	2.10 (2.00-2.20)
5	Junad preko 300 kg kg	1.80 (1.70-1.80)	1.40 (1.40-1.40)	1.40 (1.30-1.40)	1.65 (1.50-1.75)	1.40 (1.30-1.50)	1.80 (1.80-2.10)	1.58 (1.50-1.66)
6	Krave za klanje SIM kg	~	0.80 (0.80-0.80)	1.10 (1.00-1.20)	~	~	~	0.95 (0.90-1.00)
7	Krave za klanje kg	0.80 (0.80-1.00)	0.80 (0.80-0.80)	0.80 (0.70-0.90)	0.80 (0.60-1.00)	1.00 (0.80-1.10)	0.80 (0.60-1.00)	0.83 (0.72-0.97)
8	Prasad kg	~	2.50 (2.50-2.50)	~	2.70 (2.50-3.00)	2.50 (2.50-2.50)	2.50 (2.50-2.50)	2.55 (2.50-2.63)
9	Jagnjad kg	~	~	~	2.50 (2.40-2.60)	2.30 (2.30-2.30)	~	2.40 (2.35-2.45)
10	Ovce za klanje kg	~	~	1.40 (1.30-1.50)	~	1.40 (1.30-1.50)	~	1.40 (1.30-1.50)
11	Ovnovi kg	~	2.00 (2.00-2.00)	~	~	~	~	2.00 (2.00-2.00)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pļevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
12	Priplodne ovce grlo	~	100.00 (90.00-110.00)	90.00 (85.00-110.00)	100.00 (80.00-120.00)	~	105.00 (95.00-150.00)	98.75 (87.50-122.50)
13	Priplodne koze grlo	~	~	~	75.00 (60.00-90.00)	~	~	75.00 (60.00-90.00)
14	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,200.00 (800.00-1,400.00)	~	~	1,200.00 (800.00-1,400.00)
15	Priplodne krave HF grlo	1,100.00 (1,100.00-1,100.00)	~	~	1,200.00 (800.00-1,400.00)	~	700.00 (600.00-860.00)	1,000.00 (833.33-1,120.00)
16	Priplodne krave Melez grlo	620.00 (620.00-620.00)	600.00 (500.00-1,000.00)	750.00 (600.00-1,100.00)	600.00 (400.00-800.00)	~	650.00 (600.00-780.00)	644.00 (544.00-860.00)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 21-27.1.2008. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ Rasa uzrast	Centralna Srbija												Vojvodina						Dominantna cena Srbija			
		Beograd	Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš - Beljin	Pirot	Pozarevac	Smederevo	Osiponica	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica		Subotica	Zrenjanin	
Dviske	sve	130	140	135	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130
Jagnjad	sve	180	180	190	180	180	180	220	170	160	200	210	210	210	190	200	180	160	200	200	180	180	180
Jarići	sve	170	140	140	140	140	140	140	140	130	140	140	140	140	160	150	130	130	130	130	130	130	140
Junad	HF	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Junad	do 300 kg	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Junad	SM	125	120	120	105	120	125	125	---	---	125	120	120	120	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Junad	do 300 kg	120	120	125	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Junad	>480 kg	120	120	125	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Koze	sve	80	80	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90
Krave za klanje	HF	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Krave za klanje	SM	80	85	80	75	70	70	70	90	---	75	80	80	80	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Krmače za klanje	>130 kg	75	90	70	---	---	---	---	70	70	70	80	80	80	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Ovca	sve	110	100	100	---	---	---	---	100	80	90	90	90	90	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Ovci za priplod	sve	140	120	110	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Prasad do 15 kg	sve	140	110	120	---	---	---	---	120	130	150	105	130	130	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Prasad do 25 kg	sve	130	120	120	100	120	140	105	120	140	105	120	140	130	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Priplodne junice	sve	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Priplodne krave	HF	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Priplodne krave (din/grlu)	SM	---	70	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Šilježad	sve	130	---	130	---	---	---	---	130	130	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Telad	80-160 kg	170	---	160	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Telad	80-160 kg	200	180	200	200	200	200	170	170	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Tovljenici	80-130 kg	90	110	90	---	---	---	---	90	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Tovljenici	>130 kg	85	100	80	---	---	---	---	80	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Izvor: STIPS

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 81 dinar)

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / Stočni sajam-livestock market

Prices for product group

U razdoblju: od 21.01.2008. do 27.01.2008. (4.tj.2008.god.)

Uspoređeno s razdobljem: od 07.01.2008. do

13.01.2008. (2.tj.2008.god.)

HRVATSKA

Proizvod	Tip	Cijena	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	1.Min	22,00	1,00
	2.Max	28,00	0,00
	Prosjek	24,44	0,51
tele holstajn (80-160kg)-calf .	1.Min	23,00	0,00
	2.Max	24,00	-1,00
	Prosjek	23,50	-0,50
junica simental (za klanje)-heifer .	1.Min	10,00	0,00
	2.Max	14,00	0,00
	Prosjek	11,92	-0,42
junica holstajn (za klanje)-heifer .	1.Min	9,00	0,00
	2.Max	10,00	0,00
	Prosjek	9,50	0,00
bik simental (>450kg)-beef .	1.Min	12,00	0,00
	2.Max	18,00	0,00
	Prosjek	13,00	-0,09
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	1.Min	11,00	0,00
	2.Max	13,00	1,00
	Prosjek	12,00	0,50
krava simental (za klanje)-cow .	1.Min	4,00	0,00
	2.Max	8,00	0,00
	Prosjek	6,08	-0,15
odojak (25-35 kg)-piglets .	1.Min	9,00	1,00
	2.Max	18,00	2,00
	Prosjek	11,37	0,31
svinja (80-120 kg)-pig .	1.Min	7,50	-0,50
	2.Max	12,00	-1,00
	Prosjek	9,31	-0,20
krmača (za klanje)-sow .	1.Min	5,00	0,00
	2.Max	8,00	-1,00
	Prosjek	6,28	-0,39
janjad-lambs .	1.Min	20,00	0,00
	2.Max	28,00	-2,00
	Prosjek	26,80	-1,06
ždrijebe-foal .	1.Min	12,00	0,00
	2.Max	13,00	0,00
	Prosjek	12,50	0,00
konj-hors .	1.Min	10,00	0,00
	2.Max	11,00	0,00
	Prosjek	10,50	0,00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,3 Kuna)

Izvor: TISUP

CENE STOKE ZA KLANJE U EU

Datum

od: 14.01.08
 do: 20.01.08

CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE

PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES
 MARKET PRICES - MEMBER STATES

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	E	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU	Promjena poslednji			
EURO/100kg P.C/D.W																																
Junad U2	318	293.4	310	333.7	412	341.9	359.0	306.7	390.3	340.2	345.7	336.8	270.0	349.2	309.6	263.2	386.8	373.3	291.1	309.9	187											
Junad U3	288.5	286.0	323.7	350.9	412.6	332.7	344.0	306.2	372.5	321.3	330.2	337.3	272.7	343.1	309.2	387.8	298.2	289.0	341.5	4.02												
Junad R2	2814	284.8	304.1	327.9	410.0	382.4	328.0	302.5	333.1	203.9	237.0	319.9	226.6	294.1	327.5	255.3	341.3	288.3	280.9	331.3	160											
Junad R3	233.3	242.9	278.3	307.8	323.8	404.0	312.9	321.0	348.3	232.2	314.4	358.3	290.6	330.8	260.3	331.7	97.6	305.0	220.6	353.5	289.3	284.3	316.2	103								
Junad O2	238.1	235.2	267.1	291.6	293.6	276.6	308.5	252.7	300.0	294.3	278.7	282.0	84.7	238.8	287.9	226.8	358.3	303.1	245.0	329.4	97.7	279.5	240.2	280.5	271.2	2614	273.8	142				
Junad O3	224.4	235.2	264.9	277.1	296.0	97.6	359.7	283.2	294.0	294.7	278.0	282.0	201.6	244.7	277.1	276.5	358.3	255.0	309.9	251.3	315.5	99.6	286.1	280.6	277.3	266.7	283.3	-0.35				
Junad	267.9	236.2	280.3	289.7	317.6	214.8	392.0	324.7	330.0	302.9	359.2	282.0	86.6	239.9	327.1	225.1	358.3	282.6	331.7	252.7	336.7	63.7	301.0	239.6	288.1	281.5	274.8	3214	169			
Bikovi R3	272.9	85.2	262.2							246.0	261.0			240.6				294.8	251.2				294.7			287.1		268.6	2.25			
Bikovi	272.9	85.2	262.2							246.0	261.0			240.6				294.8	251.2				294.7			287.1		268.6	2.25			
Goveda U2										345.0	305.2			378.6				286.9	299.5				37.4			297.1	300.9	315.9	3.92			
Goveda U3										345.0	306.1			369.3				297.1	300.9				301.3			302.7	301.3	302.7	5.54			
Goveda U4										324.0	305.5			341.0															302.7	4.76		
Goveda R3										316.0	301.2			333.7				293.7											302.7	4.76		
Goveda R4										299.0	3014			310.0				62.5												297.5	3.59	
Goveda O3										290.0	293.0			264.1				65.5												296.6	3.58	
Goveda O4										284.0	292.2			291.6				52.7												286.3	3.33	
Goveda										304.3	296.2			290.0				60.9	293.7											295.5	3.85	
Krave R2	252.8									316.0	225.6			97.7	220.1			199.1												221.3	273.2	-2.43
Krave R3	243.9	224.8	253.6	252.1						68.1	321.0	255.6	229.8		291.9	814		246.7	237.3	216.6	220.0		56.3	86.5	86.0				245.0	218.9	-0.14	
Krave R4										243.2	306.0	256.0			84.0			241.9	236.5	214.3			59.2	85.0	84.1				225.8	212.7	242.9	136
Krave O2	222.0	200.9	209.0	227.0	133.6	97.6	97.5	279.0	237.7	2014				97.5	97.3	259.4	812	216.9	216.2	90.5	219.3		59.5	81.0	98.3	227.6	234.6	97.4	214.8	-0.9		
Krave O3	217.1	166.7	194.8	227.8	236.8	155.2	83.7	83.9	284.0	244.3	207.5			97.5	97.4	253.2	85.6	227.2	219.5	199.0	201.8		43.3	83.5	94.8	207.4	237.5	88.0	234.2	0.64		
Krave O4	215	100.2	226.2	243.1	133.3	67.0	86.2	275.0	245.8					97.1	97.7		86.3	232.3	224.8	206.9			51.9	97.7	97.5	97.4	228.0	81.8	27.2	372		
Krave P2	83.6	89.1	86.4	81.6	85.3	86.5	199.7	46.9	239.0	89.5	99.7	67.0	81.0	88.0	230.4	88.0	82.2	205.7	191.1	87.2		54.3	80.7	59.8	87.5	85.7	148.0	84.5	1.8			
Krave P3	95.7	45.3	84.3	89.0	88.6	83.1	86.9	204.0	233.6	86.4	87.0	88.5	87.2	228.3	97.5		204.0	208.5	80.6			58.1	44.5	98.9	88.3	27.5	87.0	217.1	0.92			
Krave	216.1	86.5	200.5	173.2	229.9	89.5	87.4	97.4	282.6	238.4	84.6	87.0	87.4	87.2	260.1	98.8	220.1	219.8	224.9	196.4	81.6		40.3	88.4	89.3	95.2	221.7	82.4	225.9	0.90		
Junice U2	323.5									341.5	400.0	308.3	426.7		361.3			306.1	230.7	348.9									298.2	373.6	-0.53	
Junice U3	304.0									367.1	395.0	310.0	428.3					241.8	302.7	238.5			280.0						327.3	303.2	375.7	3.89
Junice R2	258.5	235.3	277.0	299.8						410.0	308.4	337.0	302.7	396.6				287.6	27.4	338.1			240.0						279.3	296.9	333.8	4.92
Junice R3	242.0									270.6	307.2	295.4	273.8	395.0	352.8	338.0	305.0	396.3					67.9	275.4	203.9	294.8	285.1	294.3	320.7	0.40		
Junice R4	222.4	289.3	288.1							253.8	316.0	305.0			80.2	210.6		221.0	272.6	225.3			84.6	262.9	83.7				270.6	293.2	289.4	102
Junice O2										216.1	242.5	236.7	80.5	387.3	275.7	280.0	294.2	240.3					238.3	206.6	324.2				241.6	265.3	254.6	163
Junice O3	235.2	220.4	259.5	240.3	212.1	376.1	292.0	295.0	296.0	245.7	244.0	97.6	209.8	254.3	80.0		247.3	216.9				59.5	244.9	86.9	256.5	267.6	280.5	260.2	124			
Junice O4										216.4	250.1	242.2			244.0	82.7	216.0	253.1	221.6				81.1	87.4	214.4	259.8	282.9	270.7	270.7	2.46		
Junice	263.0	235.2	225.4	273.2	272.5	84.3	389.1	335.5	353.6	301.9	403.4	244.0	81.9	211.2	310.6	89.4	290.5	227.3	286.2	216.7	338.1	81.1	83.6	83.8	246.2	268.5	288.7	314.7	167			
Polufke	240.8	221.3	239.7	248.8	274.6	97.5	357.3	304.2	304.6	287.6	337.8	236.0	83.6	215.2	297.5	91.5	296.0	224.3	291.2	226.0	299.7	52.7	260.5	91.3	244.5	257.7	266.1	284.1	190			
Promena poslednje nedelje	0.8	3.8	-0.2	5.6	-0.9	-5.1	2.1	4.1	-0.9	5.6	2.1	3.7	6.6	11	-4.5	4.4	0.3	15	-11	-4.7	-1.5	-6.4	10	2.4	5.3	190						

Izvor: EU Komisija

UKRŠTANJE OVACA

Ukrštanje ili meleženje ovaca podrazumijeva parenje muških i ženskih jedinki koje pripadaju različitim rasama ili sojevima. Ovo je najefikasniji način poboljšanja proizvodnih ili nekih drugih osobina, jer dolazi do boljeg ispoljavanja nekih proizvodnih – kvantitativnih osobina (plodnost, prirast, konverzija hrane, itd) u odnosu na roditelje. Ova pojava naziva se heterozis. Heterozis može biti pored pozitivnog (ako dobijeni melezi prevazilaze prosjek roditelja) i negativan ako su dobijeni melezi lošiji.

Prema tome, tri su osnovna cilja ukrštanja:

1. dobijanje potomstva čije će eksterijerne i proizvodne osobine biti bolje od roditelja, tj. Ispoljiće se pozitivan heterozis,
2. ukrštanjem rasa veoma različitih proizvodnih osobina brže se mijenjaju proizvodne osobine jedne populacije ovaca,

3. ukrštanje je osnova koja omogućava stvaranje nove rase.

Vrste ukrštanja ili meleženja:

1. Industrisko ukrštanje

U ovčarstvu se industrijsko ukrštanje primjenjuje kao jednokratno, unakrsno ili naizmjenično i rotacijsko. Dosta se koristi u ovčarstvu a cilj mu je dobijanje jagnjadi za tov.

Jednokratno ukrštanje zasniva se na parenju dviju rasa da bi se dobili melezi kod kojih će biti izražena jedna ili više ekonomskih osobina. Sva jagnjad iz ovog ukrštanja idu u tov i na klanje. Njihove glavne prednosti su: dobro zdravlje, bolje koriste hranu, postižu veće priraste i veće težine u istim uslovima gajenja, smrtnost je manja. Industrijsko ukrštanje se obično vrši između primitivnih i plemenitih rasa.

Primjer 1: ovca pramenka x virtemberški ovan = F1 melezi

(sva jagnjad idu u tov i na klanje)

Unakrsno parenje primjenjuje se u ovčarstvu tako što se naizmjenično pare dvije rase. Kvalitetni ženski melezi iz prvog parenja se povratno pare sa jednom od rasa, a dobijeno žensko potomstvo iz druge generacije pari se sa ovnovima

druge rase. Pri ovom ukrštanju sva muška i lošija ženska jagnjad idu u tov i na klanje. Za ovo ukrštanje se obično koriste dvije rase istog tipa. (npr. dvije tovnе rase).

Primjer 2.

I. ovca Il de france x ovan Virtemberg

Svi muški melezi i lošiji ženski - idu u tov

II. najbolji ženski melezi x Il de france ovnovi

Svi muški melezi i lošiji ženski - idu u tov

III. najbolje žensko potomstvo x Virtembeg ovnovi

Rotacijsko ukrštanje zahtijeva korišćenje 3 rase ovaca koje se koriste kroz tri

generacije, tako da se posle svake generacije mijenja ovan jedne od

odabrane tri rase. Potrebno je odabrati rase koje će u osnovi se dosta razlikovati

tako da se njihovim korišćenjem ispolji heterozis što bolje.

- I. **Ovca Pramenka x ovan Romanovska rasa** (sva muška jagnjad u tov)
- II. **ženski melezi x ovan Il de france** (svo dobijeno potomstvo ide u tov ili samo muško potomstvo ide u tov, a žensko za dalje ukrštanje)
- III. **ženski melezi x ovan Pramenke**

*U ovoj šemi pramenka bi potomstvu dala svojstva mlječnosti
Romanovska bi dala svojstva plodnosti, a
Il de france svojstva dobrog porasta - tovnosti

2. Melioracijsko ukrštanje

Primjenjuje se kad se želi oplemeniti neka rasa ovaca tako da joj se popravi jedna osobina ili manji broj osobina. Ovo ukrštanje se primjenjuje u slučajevima kad se neka primitivna rasa oplemenjuje plemenitom, ili kad se neke osobine jedne plemenite rase žele popraviti parenjem sa drugom plemenitom rasom.

Ovaj način ukrštanja se primjenjuje kraće vrijeme (2-3 generacije) i fokusira se na manji broj osobina, npr. otklanjanje eksterijernih nedostataka – uske grudi i sl., ranije stasavanje, masa tijela, loša obraslost vunom i drugo.

Postoje tri načina melioracijskog ukrštanja:

- a) I. **ovca Pramenka x ovan Merino**
posle stroge selekcije najbolje F1 potomstvo se **pari međusobno**
novonastala populacija ima po **50% krvi jedne i druge rase**
- b) I. **ovca Pramenka x ovan Safolk rase**
II. **najbolji ženski melezi x ovnovi safolk rase**
 - dobijeno potomstvo ima **75% krvi Safolk i 25% krvi Pramenke**
 - ako se želi konsolidovati taj odnos dalje se **pare međusobno**
- c) I. **ovca Pramenka x ovan merino**
selekcija najboljih F1 meleža muških i ženskih
II. **Najbolji ženski F1 melezi x ovnovi merina**
(dobijeno potomstvo ima 75% krvi merina i 25% krvi pramneke)
III. **Najbolje žensko F2 potomstvo x najbolji ovnovi F1 potomstva**

(dobijeno potomstvo imaju 62,5% krvi merina i 37,5% krvi pramneke
i **dalje se pare međusobno**)

3. Kombinacijsko ukrštanje - koristi se u cilju stvarnja novih rasa.

Za ukrštanje se obično koriste dvije a može i više rasa kako bi se stvorila poželjna kombinacija gena za novu rasu.

Kada se ukrštaju dvije rase onda je to relativno prosto, međutim ako se upotrebljavaju tri ili više rasa onda je to složeno kombinacijsko ukrštanje i ono se provodi

uglavnom u dobro organizovanim odgajivačko selekcijskim centrima pod strogom kontrolom iskusnih stručnjaka.